

Volitve v Delavsko zbornico.

Delovnemu ljudstvu!

(Za štajerski del dravske banovine.)

Pol stoletja je šel boj za Delavsko zbornico, preden smo jo dobili. Letos dne 22. oktobra volimo vodstvo in upravo te svoje zbornice. Vsak delavec, delavka, nameščeneec in nameščenska, kateri je bil član bolniške blagajne dne 16. avgusta t. l., ima volilno pravico. Povsod mora veljati parola: »Vsi do zadnjega pojdemo voliti!«

Volit po svoji vesti!

Delovni razred slovenskega naroda tvorijo izključno le sinovi in hčere iz naših kmetih, obrtniških in viničarskih družin. Ogromna večina tega delavstva in nameščenstva je zategadelj po svoji duševnosti krščansko-socialna, nikdar pa ne marksistična, še manj pa fašistična. Marksizem ni naše blago, je prinešen iz tujine. Zoper narodnost pa naše delovno ljudstvo še nikdar ni grešilo, pač pa greši zoper narod v prvi vrsti nekrščanski kapitalizem in vsi njegovi podporniki, ki dajejo delavstvu in nameščenstvu premajhno plačo, ki si iz dela in truda teh krivično pridobivajo svoje imetje in tirajo delavstvo v brezposelnost, ga trpinčijo ter kaznujejo za prestopke, ki nikdar niso prestopki in jemljejo svobodo strokovne organizacije ter povsod prežijo, kjer bi le mogli izpodmakniti tla obstoječi socialni zakonodaji.

»Najgotovejša resnica je, da bogastvo držav ne pride od drugod, kakor od dela delavcev« (Leon XIII.). Zato mora tu proti kapitalističnim škodljivcem, ki streme, da razcepijo enotno fronto delavstva, vedno nastopati delovno ljudstvo čimbolj strnjeno. Tako pred vsem tedaj pri volitvah v Delavsko zbornico.

Volimo vsi Jugoslovansko strokovno zvezo.

Krščansko-socialni delavski pokret je že nad 40 let med nami. Rodila ga je nujnost naših domačih razmer. Zvesta povsod praktičnim krščanskim načelom, je ta »Jugoslovanska strokovna zveza« vodila borbo delavstva za njegove pravice dosledno in brezkompromisno. V njenih vrstah ni voditeljev korupcionistov, ne kapitalističnih plačancev in ne

Ameriški admiral Byrd bo vzel s seboj na raziskovanje južnega tečaja letalo.

ljudi, ki bi se za Judežev groš prodajali vsakomur. Tako pot hoče Jugoslovanska strokovna zveza hoditi tudi naprej. Zato hoče po svojih delegatih v Delavski zbornici delati samo na zboljšanju položaja našega delovnega ljudstva in sicer:

1. Da se izvojuje ugled in spoštovanje že obstoječe socialne zakonodaje.

2. Da se obstoječa socialna zakonodaja dogradi do konca in za vse delovne stanove.

3. Zaščita delavcev in nameščenecv se mora poostriži do skrajnosti. Delavsko pravo mora stopiti v življenje.

4. Vse, ki spadajo v družino delovnega ljudstva, se mora pritegniti pod okrilje Delavske zbornice s pravicami sodločevanja, katerih še danes nimajo viničarji, železničarji, poljedelski delavci in uslužbenci avtonomnih mest.

5. Poglobiti delavsko zavest za enotno fronto vsega delovnega ljudstva. Kapitalizem je samo eden in enoten, nasproti njemu pa je delavstvo razbito na več taborov in struj v največjo lastno škodo.

Komur je tedaj v resnici na tem, da nastopijo za naše delovno ljudstvo že davno zasluženi boljše časi, ta naj agitira in voli, da pridejo v vodstvo, kakor tudi v upravo delavske

zbornice delegati krščansko-socialnih sindikatov, združenih v »Jugoslovanski strokovni zvezi«, ki zagotavljajo, da bodo tudi tukaj vršili svojo dolžnost dosledno, nesebično in po dosežani nespremenljivi poti. — Delu slava, delu čast!

Naša glasovnica je bela, naj povsod ostane cel!

Za okrožni volilni odbor Jugoslovanske strokovne zveze v Mariboru:

Kores Martin I. r., predsednik.

Rozman Peter I. r., tajnik.

— — —

Kako volimo delegate v Delavsko zbornico? Volilec dobi kuverto in glasovnice. Glasovnic je več in ima vsaka svojo barvo. Volilcu ni treba na glasovnico ničesar zapisovati, niti se nikjer podpisati. Ko se glasovnice dobe, se vložijo najprej bela v kuverto, ki mora ostati cela. Vse druge glasovnice pa se raztrgajo na dvoje in se morajo ravnotako v kuverto vložiti, katero po tako izvršenem delu volilec sam zalepi. Volitev se ne vrši pred volilno komisijo, marveč v stranskem prostoru vsak strogo zase. Kdor voli osebno na krajevnem volišču, ta

Ugrabitev deklin v Londonu.

V zadnjem času je zginilo brez vsake sledi v sredni Londonu več lepih deklin. Policija se je dolgo zamanj trudila, dokler jej ni odprl slučaj oči in pokazal, s kakimi zvijačami so na delu roparji živega blaga.

Pred kratkem je šla po londonski glavni ulici gospica, ki je vodila za roko slepega gospoda. Ko je dospela na drugo stran ulice in zagledala čedno deklino, ki je čakala na avtobus, jo je nagovorila prijazno:

»Gospodična, bodite toliko prijazni in popeljite tega slepega v ono le ulico. Privedla sem ga do sem, a moj

Pavel Keller:

8. nadaljevanje.

„Hubert“

Roman iz gozdov.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

»Da, draga gospodična, verjamem, da so vprašanja vzgoje najtežja vprašanja, kar jih sploh poznamo.«

Šesto poglavje.

Zapoved gozda. — V koči na barju. — Matilda mi pripoveduje. — Nesreča v dolini.

Šel sem s svojimi sankami proti »Grozdu«. Tam sem bil edini gost. Ena obeh deklic, bila je Malčka (kakor mi je rekla), je prisedla k meni. Tudi njej sem pripovedoval o dogodkih pri žagi. Saj ne bo dolgo, pa se bo vse poleglo.

Tedaj je rekla: »Stari Grčar je bil ravnokar tukaj. Povedal mi je, da ga Belčar goni iz koč. Kupil si je cel liter žganja. Nisem mu ga hotela dati, pa ni odnehal.

»Žganja bi mu res ne bili smeli dati!«

»Ta! Večkrat počne take reči. Pogostokrat po cele tedne ne pokusi pijače, nato pa pije dneve in dneve.«

»Torej je kvartalni pijanec! Njegova žena pa je vedeževalka?«

»Da, ona zasluži več denarja s tem, kakor pa Grčar s sekiro. Od blizu in daleč prihajajo ljudje k njej, zlasti tudi imenitne dame iz mesta.«

»No, te so vendar najbolj neumne!«

»O, stara Grčarka mnogo reči ugane. Najbolj za trdno pove, kdaj bo kdo umrl!«

»Nikar ne verjemite kaj takega, gospodična Malčka! Da prideva na drug pogovor: Elizabeta Šipec je sosedinja žagarja Belčarja.«

»Da, mladi Belčar je svoje dni prav rad imel Elizabeto. Lizika je tudi prav čedno dekle. Dve leti je celo hodila v mestno šolo. Še sedaj ima Tončeta neumno rada. Njegov oče pa — žagar — te ljubezni ni hotel videti; ni mu namreč šlo v račun, da bi njegov sin vzel le kramarsko hčer. Tonče je bil svojeglav in se je trdo držal Lizike. Toda potem je šel k vojakom; v mestu je naletel

dobi in odda glasovnice tam. Vsi, ki volijo po pošti, pa dobe glasovnice po pošti domu. Volitev se mora vršiti strogo po predpisih in kdor bi raztrgal vse glasovnice, ali pustil namesto bele še kako drugo celo, mu bo njegova volitev neveljavna. Vsek, ki bo šel osebno volit, naj vzame seboj kakšno izkazilo, da je res vo-

lilni opravičenec (delavsko knjižico, krstni list, ali potrdilo delodajalca, ali od občine, kar pač ima).

Vsi prijatelji kršč. nskomislečega delavstva in njegove borbe, napolite delavce, s katerimi imate stik, da bodo volili in da bodo pravilno volili!

d) mora takoj javiti srezkemu načelstvu, ko se društvo prostovoljno razide.

Iz tega sledi, da državno oblastvo nima pravice do vpogleda v blagajniške knjige, oziroma da društvo nima dolžnosti, da iste predloži na vpogled.

Razveljavljenje društvenih sklepov.

Srezko načelstvo mora razveljaviti vse društvene sklepe, ki nasprotujejo pravilom ali zakonom. Zoper tako razveljavitev je dopustna pritožba na bansko upravo v 15 dneh po priobčitvi, vendar nima pritožba odločilne moči, t. j. društvo ne more svojih sklepov izvršiti.

Razpust društva.

Banska uprava more razpustiti društva:

1. ki prekorajajo svoje s pravili določenog področje ali bi istega ne mogle več vršiti, ali
2. ki bi nastopila proti državnemu ali družabnemu redu ali javni moral.

Zoper razpust je dopustna pritožba na notranjega ministra v 15 dneh po priobčitvi razpusta, vendar nima pritožba odločilne moči, t. j. društva ne morejo svojega delovanja nadaljevati.

O ustanovitvi političnih društev in strank bomo spregovorili enkrat prihodnjč.

*

Laporje. Kot pušelj se je pokazala zadnjo nedeljo naša mladina. Da je katoliška in slovenska ter da taka ostane, samo to nam je hotela povedati. Rada bi nam bila že prej, pa ni mogla, ker nekateri niso pustili. Povedala nam pa je svoje misli v jeziku, ki ga res moramo biti veseli. Skromen, a prisrčen je bil njen društveni praznik, kot da ga je pripravil Gospod. Zjutraj so se v trumah zbrali naši mladostniki ob oltarju. Od duše do duše jim je govoril božjo besedo veliki mladino ljub g. dr. Jeraj, profesor mariborskega bogoslovja. Na pet domov jih je spominjal, da jih ne požabijo, skozi pet domov jih je v duhu popeljal: skozi domači rodni dom, skozi zadnji tih domek — grob, skozi cerkev — naš skupni župnijski dom, skozi društveni dom, kjer se peče kruh za duha in srce, nas hoče vse pripeljati nekoč v nebeski dom. Iz rok svojega predsednika so nato prejeli Gospoda nebes in zemlje. Cvet naših vasi se je zbral. Glejte, da ne bo divji njegov sad! — Popoldne so pro-

DRUŠTVENE VESTI

Kako ustanovimo društvo?

(Konec.)

Postopanje s prijavo.

Ko prejme banska uprava prošnjo z zadostnim številom pravil, iste pregleda, nakar odloči, ali bo društvo prepovedala.

Ustanovitev društva bo banska uprava prepovedala, če po svojem imenu, nalogi ali ureditvi nasprotuje državnemu ali družabnemu redu ali javni moral, ali je kot telovadno društvo postavljeno na versko, plemensko ali pokrajinsko podlago.

Kdaj so ti pogoji podani, zakon ničesar ne določa, iz česar sledi, da so banski upravi odprta na stečaj vrata, da more po svojem prostem preudarku najti razloge za prepoved ustanovitve društva.

To svojo prepoved pa mora banska uprava izdati pismeno in obrazloženo najkasneje v šestih tednih po vložitvi prijave o nameravani ustanovitvi društva.

Ako banska uprava v tem času ustanovitve ne prepove, se društvo lahko ustanovi, to je: predlagatelji lahko nabirajo člane in skličejo ustanovni občni zbor. Rok šestih tednov velja samo za prepoved, vendar pa more banska uprava tudi pred potekom tega roka izrecno izjaviti, da nima ničesar proti ustanovitvi.

Pravno sredstvo proti prepovedi.

Proti prepovedi ustanovitve društva imajo ustanovitelji (prijavitelji) pravico pritožbe na notranjega ministra v 15 dneh, ko so prejeli, oziroma vsaj eden izmed njih pismeno in obrazloženo prepoved od banske uprave.

Ko je društvo dovoljeno, oziroma ko ni prepovedano, se skliče

ustanovna skupščina (ustanovni občni zbor), kamor smejo priti samo člani in poimensko povabljeni gostje. Isto velja sploh za vsak občni zbor. Skupščino je treba vsaj

48 ur pred vršitvijo

naznaniti srezkemu načelniku, ki lahko pošlje na vsako društveno skupščino

svojega zastopnika,

ki je dolžan, da prepreči nezakonito ali nepravilno delo ali nered, in po potrebi, da razpusti skupščino.

Ako pa zastopnik srezkega načelstva ni navzoč, more pod istimi pogoji tudi neposredno razpustiti skupščino.

Srezko načelstvo more:

1. skupščino prepovedati, ako je sklicana proti pravilom ali zakonu, ali

2. dati z dnevnega reda točko, ki nasprotuje pravilom in zakonu.

Zoper odločbe srezkega načelnika pod 1) in 2) je dopustna pritožba na bana v 15 dneh po objavi odločbe.

Vsako društvo more imeti svoj

društveni odbor

ali društveno upravo, ki sč mu že v samem zakonu določene naloge:

a) mora srezkemu načelniku s pismeno vlogo sporočiti izvoljene člane odbora s pristavkom, kaj so in kje stanujejo;

b) mora voditi o društvenikih natančni imenik (seznam), ki ga mora v prepisu izročiti srezkemu načelstvu, kadar to zahteva, oziroma mora dopustiti, da jih samo pregleda;

c) mora naznaniti srezkemu načelstvu vsak občni zbor vsaj 48 ur pred vršitvijo obenem s časom in krajem vršitve ter dnevnim redom.

č) mora dopustiti, da na zahtevo srezkega načelstva oblastvo pregleda zapisnike sej ter skupščin;

na Bianco, ki je služila tamkaj, in ko je potem prišel domov, je bilo ljubezni z Liziko konec. Sedaj je tako prišlo. To ima sedaj stari! Tisočkrat boljše bi bilo, če bi se držal Lizike.« — —

Zvečerilo se je. Ko sem stopil na cesto, sem opazil, da se je veter zasukal in da je začel zelo močno vleči.

Jug! Južna sapa! Sedaj bo s sankanjem tako ali tako pri kraju. Škode pač ne bo nobene! »Grozd« je stal na podanku; moral sem po južnem pológu proti domu. Bilo pa mi je, kakor da me sili nevidna moč, naj stopim po severnem pológu gor! zopet proti koči na barju.

Stari Grčar mi ni šel iz glave. Če tako osamelo, okorno dušo kaj omaja, kakor je bil strah, da bo moral iz hiše, v kateri je bil že dolgo navajen živeti, potem se lahko pripeti kaj hudega. Posebno še, ker je nesel tati s seboj domov toliko žganja. Sklenil sem, da Grčar ne sme preživeti strahotne noči, ampak da ga bom poiskal in mu nekaj nasvetoval. Bianco naj bi poslal v mesto služiti. Jaz sam sem ji hotel dobiti dobro, pošteno službo. In ko bo ta kamen spotike odstranjen,

sem se namenil, da poprosim žagarja, naj pusti stara dva Grčarja v njuni koči. Ne vem, zakaj se mi je zazdelo, da bo to moje ravnanje odobraval Erika Grubelnik.

Morebiti bo — če se mi načrt posreči — vzcvetela zopet tudi Šipčevi Liziki že umrla sreča.

Ko sem šel po pológu gori, se mi je zaletel južni veter v hrbet. Potem bo domov — proti vetru — težavna pot!

Čudil sem se samemu sebi, da sem v takem vremenu brodil proti stari koči na barju, namesto da bi sedel v svojem prijetnem domu k lepim knjigam. Bil je nekak ukaz v meni, ki sem mu pokorno sledil. Preje, ko sem živel še v velikem mestu, je bilo moje načelo: »Ne brigaj se nikoli za zadeve drugih ljudi!« Oj, kaj bi mi bila tedaj mar usoda takegale drvarja! Ničesar bi ne bil izvedel o usodi takih majhnih ljudi, in če bi bil slišal o njej, bi se mi zdelo to dolgočasno in vseeno. Kako vse drugače je bilo sedaj!

Gozd! Oče vseh, ki prebivajo pri njem! Vse napravi za brate in sestre. Hoče, da vsi njegovi otroci vedó za medsebojno trpljenje in veselje,

čij je baš v nasprotni smeri in tudi časa nimam.«

Nagovorjeni se je smilil slepi siromak in je bila takoj pri volji, da izpolni prošnjo. Prvotna slepeva vodnica se je odstranila takoj. Slepec je prijel deklino tesno pod roko. In naenkrat je dekle čutilo oster ubod v roko in rekla:

»Vi ste me zbodli!«

Slepec ni dal odgovora, še tesneje se je ovil spremljevalkine roke in jo vlekel naprej. Dekle je čutila, da zgublja počasi zavest. V tem trenutku se je pojavil na nasprotni strani ulice lepo oblečen gospod in ji je zaklical ves x skrbih: